

ОСНОВНА ШКОЛА "САВА МАКСИМОВИЋ" МРАМОРАК

Жарка Зрењанина 57
Мраморак

013/2753-802
013/2753-203

www.mramorak.edu.rs

[email: skolamramorak@gmail.com](mailto:skolamramorak@gmail.com)

РАЗВОЈНИ ПЛАН

ОСНОВНЕ ШКОЛЕ "САВА МАКСИМОВИЋ"

за период од 2022/23–2024/25. школске године

Председник Школског одбора
школе Предраг Савковић

Директор
Љиљана Крничан,
професор разредне наставе

Јун, 2022. године

Наседници Школског држано ј дана 09.06.2022. године
Школски одбор ОШ "Сава Максимовић" Мраморак доноси одлуку дел. број 333 о усвајању

**Развојног плана установе
за период од 2022/23–2024/25. школске године**

Председник Школског одбора:

Предраг Савковић

Директор школе:

Љиљана Крничан

Галеријаслика

Правниоснов:

- Законоосновамасистемаобразовањаяиваспитања(„Сл.гласникРС“бр.88/2017,27/2018–др.законии10/2019)члан 50.
- Законаоосновномобразовању(„Сл.гласникРС“бр.55/2013,101/2017,27/2018–др.законии10/2019)члан 26.
- Правилнок о протоколу поступоања у установиу одговоруна насиље, злостављање и занемаривање („Службени гласник РС бр.46 од 26.јуна 2019.г., бр. 104 од 31 јула 2020.г.)

На основу извештаја Тима за самовредновање за школску 2021/22годину од 05.06.2022.заведеног под дел. бр.213/1, Извештаја о извршеном посебном стручно педагошком надзоруу ОШ “Сава Максимовић” од 26.11.2022. заведемом под дел.бр.678/1 и Извештаја са пробноиг завршног испита од 05.06.2022. заведеног под дел.бр. 213, сачињавамо Развојни план школе.Наиме, упркос томе што сунаширезултатисамовредновањазадовољавајући,идаљежелимодаунапређујемообразоовнапостигнућаученикакрозсагледавањелошихидобрихстаранаиспровођењеактивностииуциљуунапређивањаразвоја установе.

Основниподациошколи

Основнашкола«СаваМаксимовић»јејединашколаунасељеномместуМраморак.Првашколау Мраморку звала се «Стара српска школа», а друга зграда била је за ученике румунске националности.Према подацима Карловачке митрополије ове школе подигнуте су у периоду 1825. и 1830. године.Школску зграду у којој се и данас налазимо, Народни одбор Мраморка почео је са изградњом 1960.године, а завршена је 1965. године када и почиње са радом заједничка Основна школа заученикеМраморка.

Специфичностишколе

Школа се налази у мултинационалној средини и до сада је доста пажње посвећивано развојунационалне свести, неговању културе и обичаја осталих народа кроз многобројне манифестације, учењејезика и рада разних секција. Такође смо ранијим РШП-ом опремили школу довољним бројем наставнихсредставакојиомогућујудобариквалитетанрадидобарсутемељовогновог,РШП-а.Развојтолеранције и стварање безбедне и подстицајне средине за рад како деце, тако и наставног особља, ћеостати један од примарних задатака и надамо се, постати специфичност по којој ће препознавати нашушколу.

Неговање мултинационалностии мултикултуралности довело до тога да је Нацинални савет румунскенационалне мањине 14.04.2019.године донело ОДЛУКУ којом се ОШ „Сава Максимовић” МраморакпроглашавазаУСТАНОВУОДПОСЕБНОГЗНАЧАЈАЗАОБРАЗОВАЊЕРУМУНСКЕНАЦИОН АЛНЕНАЊИНЕ.

Развојни план школесадржи приоритетеу остваривању образовно-васпитнограда,план и носиоцеактивности,критеријуме и мерила за вредновање планираних активности и друга питања од значаја заразвојустанове.

Анализа

стањаСнагенаше

школе

Наставајеготовоуоптпуностистручнозаступљена.Ускладусареформомшколстванаставницисуспремнизастручноусвршавањеиприменусавременихобликаиметодарада.Наставници су стручно оспособљени, не само стеченим звањем, него и знањем стеченим на бројнимсеминарима,путемстручног

усавршавања.

Навећиничасована наставници јасно и стичући ње вече саи дају јасне инструкције зарад. Оптималан број ученика отвара могућност за остваривање циљева учења. Наставници на часовима примењују поступке који упућују ученике да користе предходно научено и повезују садржаје у градиву. Ученици постижу значајне резултате на смотрема и такмичењима, мотивисани су похвалама и наградама које добијају за постигнуте резултате.

У школи функционише систем пружања подршке ученицима. Ученици из осетљивих група добијају психосоцијалну подршку на вишестепеној основи, која резултује у успесима. Стручни активизациони образовани перманентно ради на идентификовању и израђивању активности у оквиру ИОП-а за ученике којима је потребна посебна подршка и помоћ у учењу.

Кроз наставни рад подстиче се професионални развој ученика, педагога, одељенске старешине и спроводе активности у оквиру програма професионалне оријентације.

Ученицима се пружа подршка и организују активности за развијање ненасилне комуникације и конструктивно решавање проблема.

Сарадња с родитељима ученика, ромске популације и надлежних институција малолетног сарадника, ече уз велику преданост и ангажовање директора и стручног сарадника.

Слабост наше школе

Иако је у школи формиран велики број тимова и развијен систем информисања о њиховом раду, ангажовању свих чланова тимова није увек уједињен.

Опремљеност школе савременим наставним средствима и рачунарском опремом је недовољна из богатога савременог наставног извода само у одређеним кабинетима који су зато опремљени.

Ресурси

Простор

Школска зграда је изграђена 1965. године и састоји се од једног објекта са приземљем, спратом и салом за физичко васпитање. У склопу школског простора налази се и двориште опремљено тереном за физичко васпитање. Сама зграда школе је у солидном стању и потребна је санација санитарног чвора и столарије са фасадом, подова, електричне инсталације како би зграда била сигурна и простор безбедан зарад. Школска зграда располаже са учионицама у приземљу намењених извођењу наставе, 9 кабинета на спрату намењених извођењу предметне наставе и салом за физичко васпитање са свлачионицама и кабинетом за наставника. На спрату се налази и библиотека са читаоницом и простор – радионица за рад ученика током наставе техничког образовања. Обзиром да је измештена котларница из простора школе, сада постоји још један простор који се може опремити за потребе трпезарије за ученике.

Кабинет информатике и технике и технологије је опремљен са 12 рачунара, телевизором, ДВД плејером, бим пројектором са платном и интерактивном таблом.

Библиотека броји око 15

600 књига. Напомињемо да се библиотечки фонд непрекидно допуњава новим издањима. У склопу библиотеке налази се читаоница опремљена рачунарском опремом и интернетом. Видео бимом, интерактивном таблом и лаптопом који су поклон Националног савета румунске националне мањине.

Кабинет музичке и ликовне културе је опремљен бином којим се користи за школске приредбе и употпуности је опремљена рачунарском опремом и интернетом за извођење савремене наставе.

Кабинет странијезик је опремљен основним наставним средствима.

За кабинет биологије и хемије набављена је опрема за извођење експеримената из хемије.

Кабинет физике је опремљен основним наставним средствима.

Кабинет историје и географије је опремљен новим картама како географским тако и историјским, графоскопом, епсикопом, телевизором, двд плејером, цд-има, образовним софтверима. Кабинет битребало опремити бољим намештајем.

Кабинет математике опремљен је новом белом таблом, новим математичким помагалима и стручном литературом.

Кабинет српског језика је опремљен основним наставним средствима, рачунарском опремом и интернетом.

Учионице у приземљу су опремљене наставним средствима за разредну наставу: сликовнице, плакати, словарице, таблеса малим линијама, лоптама, вијачама, чуњевима, обручима. Учитељи су у потпуности едуковани за рад на рачунару и сваки наставник и учитељ има на располагању лап топ и бим пројектор зта рад у одељењу. Учионица за продужени боравак је у потпуности опремљена рачунарском опремом и интернетом за извођење савремене наставе. бим пројектор и платно, тако да се циљ постављен протеклим школским развојним планом спроводи. Проблем у овим просторијама представља јака светлост и топлота, јер су све учионице и у приземљу и на спрату са сунчане стране (читаваг дана јестрана на удару сунца), а прозори су (80%) закуцани ексерима и немогуће их је отворити, тако да је неопходно, што пре, санирати столарију.

Израђен је простор за излагање дечијих радова израђених у техничком кабинету и ученичкој задрузи (преграђивањем ходника). Окречене су свлачионице, хол школе, канцеларије. Постављени су клима уређаји у канцеларијама и зборници кабинета информатике и музичког. У канцеларијама постављене тракасте завесе, набављен нов намештај, тако да сада простор зборнице може да се користи за потребне презентације разних едукатора, несамо за потребне школе, већ и за потребне локалне самоуправе. Намеђуспрату је адаптиран простор који је некада служио као складиште простору ученичког клуба. Користи га Ученички парламенти Вршњачки тим за своје састанке

Унутрашњи и спољашњи простор школе је прилично уређен и племењен цвећем, а санитарне инспекције немају замерке на одржавање чистоће у школи и окоње.

Израђена је и нова гасна котларница тако да саданеће бити проблема са грејањем.

Иако је простор школе био под видео надзором, што је једна од мера за побољшање безбедности ученика у школи и смањење насиља, услед провалних крађа вишеније у функцији.

Уређен је простор за рад предшколске установе у оквиру „Наша радост“. Користе простор последње две учионице у приземљу. За њихове потребе је уређена једна кабина како у жетском делу, тако и у мушком делу тоалета.

Наставни кадар

У разредној настави ради 4 професора разредне наставе 1 наставник разредне наставе у продуженом боравку, 11 професора предметне наставе и 3 наставника предметне наставе. Школа има и библиотекара (професора разредне наставе), педагога и вероучитеља. Заступљен кадар у школи је млад, који се радо одазива семинарима за стручно савршавање.

Финансијска средства

Школа се финансира из буџета Републике Србије, АП Војводине и СО Ковин., до сада су средства добијана и на конкурсима које је редовно пратило руководство школе.

Културнеиобразовнеустанове

Центарзакултуру,библиотека,Предшколскаустанова «Нашарадост».
Медији:Просветни¹преглед,РадиоКовин,радиоБУС,Libertatea,Висuriacopilor...

Мисијашколе

Мисијанашешколејеличниразвојученикаионаставника,подстицањехуманости,одговорност и, свестраности, толеранције, као и поштовање различитости. Негујемо другарствоиискреностдабиученициизраслиуодговорне личности ипосталикорисничлановидруштва.

Визијашколе

Желимо, можемо и хоћемо да постанемодоро организована, опремљенаи ефикасна школа у којојсеиученициинаставнициисвизапослениосећајусигурноибезбедногдесуродитељиравноправни партнери у васпитању деце укључени у све токове живота и рада школе. Такође желимо дастворимо школу у којој ученици и наставници радо долазе и у којој је настава прилагођена потребама иинтересовањимаи ученика и наставника.

Области промене и одређивање приоритета

Анализирањем снага и слабости школе, резултата постигнућа на завршном испиту као и потреба запослених ученика издвајамо следећу област које хоћемо да напредимо:

ОБРАЗОВНА ПОСТИГНУЋА УЧЕНИКА ОД ПЕТОГ ДО ОСМОГ РАЗРЕДА

Развојни циљ: Побољшање образовних постигнућа ученика на завршном испиту

Развојнициљ: **ПОБОЉШАЊЕ ОБРАЗОВНИХ ПОСТИГНУЋА УЧЕНИКА НА ЗАВРШНОМ ИСПИТУ ШКОЛСКА 2022/23 до 2024/25 године**

Задатак	Активност	Носиоци активности	Време	Исход	Евалуација	Носиоци евалуације
Боља постигнућа	1. Иницијално тестирање на почетку школске године (ученици од петог до осмог разреда), за ученике шестог и осмог разреда из српског језика и математике ће бити обављено у сарадњи са Заводом за вредновање квалитета образовања и васпитања	предметни наставници	током септембра 2022/23 2023/24 2024/25	тестирање обављено	Анализа у оквиру већа и актива	предметни наставници, чланови већа и актива
	2. Тестирање на крају првог полугодишта (за ученике од петог до осмог разреда)	предметни наставници	јануар 2022/23 2023/24 2024/25	тестирање обављено	Анализа у оквиру већа и актива	предметни наставници, чланови већа и актива
	3. Пробно тестирање ученика осмог разреда	предметни наставници	април, мај	тестирање обављено	Анализа у оквиру већа и актива	предметни наставници, чланови већа и актива
	4. тестирање ученика од петог до седмог разреда на крају другог полугодишта и упоређивање резултата са кључним оценама	предметни наставници	крај другог полугодишта	тестирање обављено	Анализа у оквиру већа и актива	предметни наставници, чланови већа и актива
	5. Састављање тестова за ученике којима је потребна додатна подршка у образовању	ТИО	Током школске године	тестови састављени ускладу са индивидуалним карактеристикама и могућностима ученика	Анализа у оквиру већа и актива	предметни наставници, чланови већа и актива, ТИО

Задатак	Активност	Носиоци активности	Време	Исход	Евалуација	Носиоци евалуације
Боља постигнућа	6. Упоредивања резултата на завршном испитуса закључним оценама на крају школске године	предметни наставници из српског језика, биологија, математике, хемије, географије, физике и историје	август 2022/23 2023/24 2024/25	реализована анализа	резултати завршног испита, анализа Завода за вредновање квалитета образовања и васпитања	чланови већа и актива
	7. Редовно одржавање допунске наставе	предметни наставници	током шк. 2022/23 2023/24 2024/25	масовнија посећеност	Дневници о стању облика ОВ рада	ОС, предметни наставници
	8. Извештавање родитеља о посећености допунске наставе	предметни наставници, ОС	на сваком кварталу шк. 2022/23 2023/24 2024/25	Родитељи обавештени о посећености ученика усменим путем, путем писменог извештавања о успеху на кварталима, народитељским састанцима, Савету родитеља	Извештаји о успеху ученика, Записници са седница Савета родитеља, Већа, актива, Родитељских састанака	предметни наставници, ОС
	9. Анализа успеха ученика	предметни наставници, педагог, директор	на сваком кварталу шк. 2022/23 2023/24 2024/25	Реализована анализа	Извештаји о успеху ученика, Записници са седница Савета родитеља, Већа, актива, Родитељских састанака	Предметни наставници, ОС, педагог, директор
	10. Планирање часова	предметни	на почетку шк.	Реализовано	Планови	Предметни

	систематизације	наставници	2022/23 2023/24 2024/25		наставника (месечни и годишњи)	наставници
--	-----------------	------------	-------------------------------	--	--	------------

Мере:

- а)појачати допунску и додатну наставу математике, српског језика, историје, географије, биологије, физике и хемије као и припремне наставе за наведене предмете;
- б) задржати постојеће критеријуме оцењивања јер се показује да су они ускладу са резултатима завршних испита;
- в) унапредити концентрацију и разумевање прочитаног садржаја; масовније укључивање ученика у допунску наставу;
- г) подстицати редовно похађање припремне наставе; д) састанци са родитељима о приоритетима наставе;

1. Мере унапређивања образовно-васпитног рада на основу анализе резултата ученика на завршном испиту

Процењивање образовних постигнућа представља незаобилазан део наставног процеса, и као педагошка активност законски је регулисана и нормативно утемељена. Процењивање постигнућа може да буде средство мотивисања али и демотивисања ученика.

Ученици наше школе су у већој мери мотивисани, имају позитиван однос према такмичењима, али недовољно према завршном испиту. Неопходно је напоменути да је ученицима у већој мери важан квалитет знања, који се реализује кроз оценоу и успех.

Оцене у оба циклуса говоре о томе да наставници воде рачуна о скали за оцењивање, али се умањем броја предмета критеријуми ослањају на стандарде и исходне постигнућа. Школа је усмерена на рад са ученицима у оквиру припреме за полагање завршног испита и као таква је важан чинилац у право остваривању образовних постигнућа.

Активности	Носиоци	Временска динамика	Начин праћења	Евалуација (особе и време)
Анализа постигнућа на завршном испиту	Предметна наставница, стручна служба	Август текућег школског године	Резултат на завршном испиту и статистички извештаји	Директор школе и школски педагог; извештаји актива (септембар)
Подстицање ученика за похађање часова припремне наставе	Наставници, одељењске старешине, родитељи	2022/23 2023/2024 2024/2025	Повећан број ученика који похађају часове припремне наставе из свих предмета	Евиденција присутних ученика (дневници); одељењске старешине
Реализација иницијалног тестирања	Предметни наставници	Прва / друга недеља септембра	Корекција оперативних планова у складу са добијеним резултатима	Одељењске старешине, Педагошки колегијум (септембар)
Упознавање и анализа постигнућа ученика у циљу унапређења	Педагошки колегијум наставничког већа одељењске	Почетак октобра	Повећан број ученика на допунској и додатној настави	Педагошки колегијум, Директор; Записник са наставничког већа

	старешине			
Праћење наставног процеса - обилазак часова у циљу праћења коришћења различитих метода, техника, облика и средстава рада	Директор, педагог	У току школске године	Примењују сечешће иновативне методе, технике и средства рада	Извештај директора, педагога

2. Мере за унапређивање доступности одговарајућих облика подршке и разумних прилога ојављања и квалитета образовања и васпитања за децу и ученике којима је потребна додатна подршка

За ученике којима је потребна додатна подршка због тешкоћа у приступању, укључивању и учествовању у образовању и васпитању, и ако тешкоће утичу на његово добро бити, односно остваривање исхода образовања и васпитања или представљају ризик од раног напуштања школовања. Школа обезбеђује отклањање физичких и комуникационих препрека и доноси план индивидуализације или индивидуални образовни план. ИОП је посебан документ којим се планира додатна подршка за ученика посебно а у складу са његовим способностима и могућностима. Израђује се на основу претходно реализованих мера индивидуализације и израђеног педагошког профила ученика.

Персонализовани планови наставе и учења осмишљавају се и израђују према потребама и могућностима ученика, у циљу постизања оптималног укључивања ученика у редован образовно-васпитни рад и његовог осамостаљивања у вршњачком колективу. Активности које се спроводе у смислу додатне подршке ученику су:

1. **Праћење развоја и процеса учења ученика**, кроз области: вештине за учење, социјалне и комуникацијске вештине, самосталности брига о себи. Уколико у процесу праћења одељењски старешина, наставник, учитељ, или стручни сарадник, утврди да постоје физичке, комуникацијске или социјалне препреке које неповољно утичу на добро бити и развој ученика и на очекиване исходе образовања и васпитања, приступа се:

2. **Прикупљање података** ради формирања документације у сврху пружања одговарајуће подршке у образовању и васпитању.

3. На основу прикупљених података стручни сарадник **координира израду** и у сарадњи са наставником и родитељем **израђује педагошки профил ученика**.

4. На основу педагошког профила у којем су утврђена подручја у којима је потребна додатна подршка наставник и стручни сарадник **планирају мере за отклањање физичких, комуникацијских и социјалних препрека (мере индивидуализације)**.

5. **Уколико мере индивидуализације захтевају даље активности, односно уколико је потребно за ученика се израђује ИО план.** ИОП је посебан акт установе којим се планира додатна подршка у образовању и васпитању ученика **ако мере индивидуализације не судовеле до остваривања добро бити детета, односно остваривања исхода образовања и васпитања или до задовољавања образовних потреба ученика са изузетним способностима.**

6. ИОП може да садржи **план транзиције – план подршке детету и ученику при укључивању у образовање, при преласку на други ниво образовања или при преласку у другу образовну установу као и план превенције раног напуштања образовања за децу и ученике у ризику од раног напуштања школе**

Врсте ИОПа:

* ИОП1- прилагођени програм наставе и учења у коме се планирају активности, прилагођавање и обогаћивање простора и услова у којима се учи, прилагођавање метода рада, уџбеника и наставних средстава током образовно-васпитног процеса, односно активности у васпитној групи, њихов распоред као и лица која пружају подршку;

* ИОП2 - измењени програм наставе и учења у којем се, осим садржаја из става 1. тачка 1) овог члана, планира прилагођавање исхода образовања и васпитања и прилагођавање садржаја за један, више или за све предмете;

* ИОП3 - проширен и продубљен програм наставе и учења који се примењује за ученике са изузетним способностима.

Поред описаних активности које се спроводе заправо кроз рад Тима за инклузивно образовање, али не само кроз рад овог тима, спроводе се и многе друге активности у циљу побољшања и унапређивања доступности одговарајућих облика подршке и разумних прилагођавања и квалитета образовања и васпитања за децу и ученике којима је потребна додатна подршка.

Активности	Носиоци активности	Време реализације	Показатељи остварености
Препознавање ученика којима је потребна додатна подршка	Тим за инклузију, стручна служба, одељењски старешина, предметни наставници	Током године	Идентификовани ученици којима је потребна додатна подршка
Прикупљање информација, сагледавање јаких и слабих страна ученика, израда педагошких профила и дефинисање области у којој је потребна подршка	Родитељи, одељењске старешине педагог школе, Тим за додатну подршку	Почетак школске године, током године	Уочене јаке и слабе ученика, израђен педагошки профил, дефинисане области у којима је потребна подршка
Израда транзиционог плана за ученике којима је потребна додатна подршка приликом преласка из једног циклуса у други	Педагог школе, одељењски старешина, предметни наставници, родитељи	Почетак школске године	Израђени планови транзиције
Набавка стручне литературе и уџбеника за рад са ученицима из осетљивих група	Тим за инклузију, стручна служба, учитељи, одељењске старешине, предметни наставници, библиотекари	током школске године	Повећан број стручне литературе за рад са ученицима из осетљивих група
Праћење напредовања ученика којима је потребна додатна подршка	педагог, одељењски старешина, тима за додатну подршку	Током школске године	Вредновање персонализованих планова учења, односно примењених мера индивидуализације
Укључивање ученика којима је потребна додатна подршка у активности у оквиру Обогаћеног једносменоског рада	Одељењски старешина, предметни наставник	Почетак школске године	Ученици којима је потребна додатна подршка укључени су у ОЈР
Сарадња са другим установама и институцијама (Дневни центар Ковин, Установа „Ласта“, ИРК Ковин)	Педагог, одељењске старешине, родитељи	Током школске године	Остварена сарадња
Пружање подршке наставницима при планирању активности у оквиру ИОП-а, праћење	Педагог школе, Тим за додатну подршку, наставници, стручна већа	Током школске године	Остварена ефикасна подршка

реализације; Јачање професионалних компетенција наставника (предавања, саветодавни рад, хоризонтално учење, литература, акредитоване обуке, преношење искустава			
Пружање подршке родитељима	Педагог, одељењске старешине	Током године	Остварена сарадња

3. Мере превенције насиља и повећања сарадње међу ученицима, наставницима и родитељима

Активностима и мерама које се реализују пре свега у оквиру Програма заштите ученика од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања у најширем смислу, а по томи кроз низ активности самовредновања, истраживања и унапређивања етоса, и многим другим активностима ОВрада, унапређује се сарадња међу ученицима, наставницима и родитељима, као и превенира насиље у најширем смислу. Неке од активности су:

Активности	Носиоци	Време реализације
Сагледавање и испитивање тренутног стања и потреба ученика у циљу превенције насиља, применом истраживања (микроистраживања, процес самовредновања, прикупљање информација, разговори, фокус групе са ученицима, разговори на ЧОС –у)	Тим за самовредновање Одељењске старешине	Током школске године
Јачање и даље развијање сарадње међу ученицима, запосленима и родитељима Родитељски састанци, индивидуални разговори, активности на ЧОС-у, на часовима грађанског васпитања, ваннаставне активности	Педагог школе, одељењске старешине, родитељи	Током школске године
Афирмација ненасилне комуникације, толеранције, поштовање различитости, (активности током обележавања „Дечије недеље“, спортске манифестације. Радионочарски рад на час-у, обележавање значајних датума као што су Европски дан трговине људима, Дан толерације, Дана борбе против вршњачког насиља, и др)	Педагог школе, одељењске старешине, предметни наставници	Током школске године
Превентивне и интервентне активности у случају сумње на насиље, или када се оно догодило, појачан васпитни рад	Педагог, одељењске старешине	Током године
Активности Ученичког парламента	Ученици и руководицац УП	Током целе године
Дежурство наставника	Наставници, директор	Током целе године
Стручно усавршавање из области ненасилне комуникације и конструктивног решавања конфликта организовањем семинара	Тим за стручно усавршавање	По плану рада Тима
Перманентно подсећање, односно упознавање ученика, родитеља и ученика са правима и обавезама, правилима понашања, Правилницима из области превенције и интервенције заштите од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања	Педагог школе, директор, запослени	континуирано

Програм заштите ученика од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања

Правилником о протоколу поступања у установи у одговору на насиље, злостављање и занемаривање прописују се садржаји и начини спровођења превентивних и интервентних активности, услови и начини за процену ризика, начини заштите од насиља, злостављања и занемаривања, праћење ефеката предузетих мера и активности. У

примени Правилника о протоколу установа је дужна да обезбеди услове за сигурно и подстицајно одрастање и развој детета и ученика, заштиту од свих облика насиља, злостављања и занемаривања и социјалну реинтеграцију детета и ученика које је извршило, односно било изложено насиљу, злостављању или занемаривању. Забрана насиља, злостављања и занемаривања у установи односи се на сваког - децу, ученике, запослене, родитеље, односно друге законске заступнике (у даљем тексту: родитељ) и трећа лица.

Под насиљем и злостављањем подразумева се сваки облик једанпут учињеног, односно понављаног вербалног или невербалног понашања које има за последицу стварно или потенцијално угрожавање здравља, развоја и достојанства личности детета и ученика или запосленог.

Занемаривање и немарно поступање – пропуштање родитеља, друге особе која је преузела бригу о детету/ученику, установе или запосленог да у оквиру расположивих средстава обезбеди услове за правилан развој детета/ученика у свим областима, а што може да наруши његово здравље и развој.

ОБЛИЦИ НАСИЉА И ЗЛОСТАВЉАЊА

Насиље и злостављање може да јави као физичко, психичко (емоционално), социјално и **дигитално**.

Физичко насиље и злостављање је понашање које може да доведе до стварног или потенцијалног телесног повређивања детета, ученика или запосленог; физичко кажњавање деце и ученика од стране запослених и других одраслих особа.

Психичко насиље и злостављање је понашање које доводи до тренутног или трајног угрожавања психичког и емоционалног здравља и достојанства детета и ученика или запосленог.

Социјално насиље и злостављање је понашање којим се искључује дете и ученик из групе вршњака и различитих облика социјалних активности, одвајањем од других, неприхватањем по основу различитости, ускраћивањем информација, изоловањем од заједнице, ускраћивањем задовољавања социјалних потреба.

Дигитално насиље и злостављање је злоупотреба информационих технологија која може да има за последицу повреду друге личности и угрожавање достојанства и остварује се слањем порука електронском поштом, СМС-ом, ММС-ом, путем веб-сајта (website), четовањем, укључивањем у форуме, социјалне мреже и сл.

Осим наведених облика, насиље и злостављање препознаје се и кроз: злоупотребу, сексуално насиље, насилни екстремизам, трговину људима, експлоатацију детета и ученика и др.

Злоупотреба детета и ученика је све оно што појединац, односно установа чини или не чини, што негативно утиче, наноси штету, ускраћује или смањује могућност за безбедан и здрав развој и доводи га у немоћан положај према појединцу или установи (злоупотреба у спорту, у политичке, верске, комерцијалне и друге сврхе). Злоупотреба подразумева и прекомерно подстицање, односно психолошки притисак на дете и ученика од стране родитеља или наставника ради постигнућа која могу да имају за последицу угрожавање нормалног психофизичког и социјалног развоја и најбољег интереса детета.

Сексуално насиље и злостављање је понашање којим се дете и ученик сексуално узнемирава, наводи или приморава на учешће у сексуалним активностима које не жели, не схвата или за које није развојно дорастао или се користи за проституцију, порнографију и друге облике сексуалне експлоатације.

Насилни екстремизам је промовисање, заговарање, подржавање, припремање и учествовање у идеолошки мотивисаном насиљу за остваривање друштвених, економских, верских, политичких и других циљева.

Трговина људима је врбовање, превозење, пребацивање, скривање или примање лица, путем претње силом или употребом силе или других облика присиле, отмице, преваре, обмане, злоупотребе овлашћења или тешког положаја

или давања или примања новца или користи да би се добио пристанак лица које има контролу над другим лицем у циљу експлоатације.

Експлоатација је рад који није у најбољем интересу детета и ученика, а у корист је другог лица, установе или организације. Ове активности могу да имају за последицу угрожавање физичког или менталног здравља, моралног, социјалног и емоционалног развоја детета и ученика, његову економску зависност, ускраћивање права на образовање и слободу избора.

Занемаривање и немарно поступање је пропуштање родитеља, друге особе која је преузела бригу о детету и ученику, установе или запосленог да у оквиру расположивих средстава обезбеди услове за правилан развој детета и ученика у свим областима, а што може да наруши његово здравље и развој.

Занемаривање у установи обухвата: ускраћивање појединих облика образовно-васпитног рада неопходних детету и ученику; нереаговање на сумњу о занемаривању или на занемаривање од стране родитеља; пропусте у обављању надзора и заштите детета и ученика од повређивања, самоповређивања, употребе алкохола, дувана, наркотичког средства или психоактивне супстанце, укључивања у деструктивне групе и организације и др.

Дискриминација– понашање којим се на посредан/непосредан, отворен/прикривен начин неоправдано прави разлика или неједнако поступа/пропушта чињење (искључивање, ограничавање или давање првенства) у односу на лице/групе лица, чланове њихових породица, њима блиска лица, које се заснива на (раси, полу, здравственом стању, социјалном пореклу..) и другим личним својствима.

Насилно понашање није увек дискриминаторно, али свако дискриминаторно понашање јесте насилно.

Превентивне активности представљају мере и активности којима се у установи ствара сигурно и подстицајно окружење, негује атмосфера сарадње, уважавања и конструктивне комуникације. Превентивним активностима се подиже ниво свести и осетљивости ученика, родитеља и свих запослених за препознавање свих облика насиља, злостављања и занемаривања; негује атмосфера сарадње и толеранције, уважавања и конструктивне комуникације у којој се не толерише насиље, злостављање и занемаривање;; **унапређују се знања, вештине и ставови потребни за креирање безбедног и подстицајног окружења и конструктивно реаговање на насиље;унапређује познавање процедура за пријављивање и поступање код ученика, родитеља и свих запослених у случају сумње или сазнања о свим облицима насиља, злостављања и занемаривања"** обезбеђује заштита ученика, родитеља и свих запослених од насиља, злостављања и занемаривања;**подстиче усвајање позитивних норми и облика понашања, учење вештина конструктивне комуникације и развијање емпатије; остварује упознавање са видовима и стратегијама пружања одговарајуће подршке и разумевања различитих облика комуникација и понашања ученика са тешкоћама и сметњама у развоју и инвалидитетом; развијају социоемоционалне компетенције деце и ученика, родитеља и запослених (свест о себи, свест о другима, саморегулација, одговорно доношење одлука. У наредној школској години, у складу са актуелном епидемиолошком ситуацијом, програм заштите ученика од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања предвиђа активности:**

- Упознавање свих актера школе о Програму заштите (почетак школске године, носиоци: Координатор Тима за заштиту од насиља. Начин: на седницама Наставничког већа, путем огласне табле, предавањима презентацијама, разменом информација, искустава и примера добре праксе међу запосленима, хоризонталним учењем)
- Упознавање са правилима понашања и последицама кршења правила – кућни ред и Статут школе (почетак школске године, носиоци: учитељи, одељ. старешине)
- Унапређивање знања, вештине и ставова потребних за креирање безбедног и подстицајног окружења и конструктивно реаговање на насиље, стручно усавршавање у установи и ван ње, хоризонтално учење, размена искустава и примера добре праксе

Носиоци: учитељи, предметни наставници, одељењске старешине, педагог школе.

- Познавање процедура за пријављивање и поступање код детета и ученика, родитеља и свих запослених у случају сумње или сазнања о свим облицима насиља, злостављања и занемаривања

Носиоци: педагог школе, тим и сви запослени. Континуирано током године)

- Јачање унутрашње заштитне мреже, примена превентивних и интервентних поступака

Носиоци: педагог школе - на почетку године подсећа запослене на конкретне активности које треба предузети у случају сумње на насиље, злостављање и занемаривање у случају било ког облика, врсте насиља

- Усаглашавање и примена конкретних активности дежурног наставника, предметног наставника, одељењског старешине, педагога, родитеља у смислу превентивних активности (Тим за заштиту)
- Организовање дежурства запослених и обезбеђења ради осигурања безбедности ученика у школи и дворишту, постојање видео надзора (током школске године, Носиоци: директор школе)
- Редовно вођење књиге дежурства и евиденција случајева насиља у школи (током године)

Носиоци: дежурни наставници, обезбеђење и техничко особље, стручни сарадници

- Остваривање сарадње са МУП-ом око регулисања саобраћаја и обезбеђивања школе током школске године

Носиоци: директор школе, представници МУП-а

- Остваривање сарадње са Центром за социјални рад (током школске године).

Носиоци: директор, стручна служба

- Реализација превентивних активности у оквиру наставних и ваннаставних садржаја, које су планиране школским програмом, Годишњим планом рада школе, плановима рада наставника и стручних већа (током године)
- Носиоци: учитељи, предметни наставници, одељењске старешине, педагог школе.
- Реализација радионица из области ненасилне комуникације („Буквара дечјих права“, „Чувара осмеха“, „Умеће одрастања“, „Учионица добре воље“ и др.) (током школске године)

Носиоци: одељењске старешине, стручна служба

- Организовање разноврсних ваннаставних активности у оквиру Ученичког парламента (током године)
- Носиоци: чланови УП
- Популаризовање читања књига и остале литературе у ненасилном решавању конфликта (током године,)

Носиоци: библиотекар

- Организовање спортских активности у школи (током године, током обележавања „Дечије недеље“

Носиоци: наставници физичког васпитања

- Учесће у хуманитарним акцијама са циљем да се код ученика развије емпатија и солидарност (током године)

Носиоци: Одељењске старешине

- Предавања стручњака из других институција (по потреби)

Носиоци: стручна служба, одељ. старешине и гости – стручњаци

- Умрежавање свих кључних носилаца превенције насиља (Ученички парламент, Наставничко веће, Савет родитеља, Школски одбор и др. – током године)

- На часовима одељењског старешине обрађиваће се теме: безбедност деце у саобраћају, Полиција у служби грађана, насиље као негативна појава, превенција и заштита деце од опојних дрога и алкохола, безбедно коришћење интернета и друштвених мрежа, превенција и заштита деце од трговине људима, заштита од пожара, као и заштита од техничко-технолошких опасности и природних непогода.

Интервентне активности

Интервенцију у одговору на насиље, злостављање и занемаривање чине мере и активности којима се оно зауставља, осигурава безбедност учесника (оних који трпе, чине или сведоче), смањује ризик од понављања, ублажавају последице за све учеснике и прате ефекти предузетих мера.

У установи се интервенише на насиље, злостављање и занемаривање, када се оно дешава или се догодило између: деце или ученика (вршњачко насиље); запосленог и детета, односно ученика; родитеља и детета, односно ученика; родитеља и запосленог; **ученика и запосленог**, као и када насиље, злостављање и занемаривање чини треће лице у односу на дете, ученика, запосленог или родитеља. Кораци у интервенцији су обавезујући за сваку особу која има сазнање о насиљу. **Установа је дужна да интервенише увек када постоји сумња или сазнање да запослени трпи насиље од стране ученика, родитеља или трећег лица у установи или за време организовања активности установе.**

Када је ученик починилац насиља према запосленом, директор одмах обавештава родитеља и центар за социјални рад; **покреће васпитно-дисциплински поступак, и да изриче васпитно-дисциплинску меру, у складу са законом, а ако постоје елементи кривичног дела или прекршаја, пријаву подноси надлежном јавном тужилаштву односно прекршајном суду.**

Када је родитељ или треће лице починилац насиља према запосленом директор је **одмах обавештава јавног тужиоца и полицију.**

Разврставање насиља, злостављања и занемаривања по нивоима има за циљ обезбеђивање уједначеног поступања (интервенисања) установа у ситуацијама насиља и злостављања када су актери деца, односно ученици. Исти облици насиља, злостављања и занемаривања могу да се појаве на више нивоа, али се разликују у интензитету, степену ризика, учесталости, последицама и учесницима. **Процена нивоа насиља се доноси на основу анализе интензитета, степена ризика, трајања и учесталости понашања, последица, броја учесника, узраста и карактеристика развојног периода детета, односно ученика.**

Интервенција према нивоима насиља, злостављања и занемаривања

Ниво насиља и злостављања условљава и предузимање одређених интервентних мера и активности.

На првом нивоу, по правилу, активности предузима самостално одељењски старешина, наставник, у сарадњи са родитељем, у смислу појачаног васпитног рада са одељењском заједницом, групом ученика и индивидуално

На другом нивоу, по правилу, активности предузима одељењски старешина, у сарадњи са педагогом, психологом, тимом за заштиту и директором, уз обавезно учешће родитеља, у смислу појачаног васпитног рада. Уколико појачани васпитни рад није делотворан, директор покреће васпитно-дисциплински поступак и изриче меру, у складу са законом.

На трећем нивоу, активности предузима директор са тимом за заштиту, уз обавезно ангажовање родитеља и надлежних органа, организација и служби (центар за социјални рад, здравствена служба, полиција и друге организације и службе). **Када су извршиоци насиља ученици старости до 14 година против којих се не може поднети прекршајна или кривична пријава, нити покренути прекршајни и кривични поступак, на овом узрасту се искључиво примењују мере из надлежности образовно-васпитног система, здравственог система и система социјалне заштите. У раду са учеником до 14 година родитељ има обавезу да се укључи у појачан, односно по интензитету примерен потребама ученика васпитни рад. На овом нивоу обавезни су васпитни рад који је у интензитету примерен потребама ученика, као и покретање васпитно-дисциплинског поступка и изрицање мере, у складу са законом. Ако је за рад са учеником ангажована и друга организација или служба, установа остварује сарадњу са њом и међусобно усклађују активности.**

Редослед поступања у интервенцији

- 1) **Проверавање сумње или откривање насиља**, злостављања и занемаривања обавља се прикупљањем информација – директно или индиректно.
- 2) **Заустављање насиља и злостављања и смиривање учесника** је обавеза свих запослених у установи, а нарочито најближег присутног запосленог и дежурног наставника, односно васпитача да одлучно прекине све активности, раздвоји и смири учеснике у акту насиља. У случају да запослени процени да је сукоб високо ризичан и да не може сам да га заустави, одмах ће тражити помоћ.
- 3) **Обавештавање родитеља** и предузимање хитних акција по потреби (пружање прве помоћи, обезбеђивање лекарске помоћи, обавештавање полиције и центра за социјални рад) обавља се одмах након заустављања насиља и злостављања. Уколико родитељ није доступан или његово обавештавање није у најбољем интересу детета и ученика, установа одмах обавештава центар за социјални рад.
- 4) **Консултације** у установи се врше ради: разјашњавања околности, анализирања чињеница на што објективнији начин, процене нивоа насиља и злостављања, нивоа ризика и предузимања одговарајућих мера и активности. у консултације у установи укључују се: одељењски старешина, дежурни наставник, васпитач, психолог, педагог, тим за заштиту, директор, ученички парламент.
Уколико у току консултација у установи директор и тим за заштиту, услед сложених околности не могу са сигурношћу да процене ниво насиља, злостављања и занемаривања, као и да одреде мере и активности, у консултације укључују надлежне органе и друге организације и службе: министарство надлежно за послове образовања и васпитања (у даљем тексту: Министарство) – надлежну школску управу, центар за социјални рад, полицију, правосудне органе, здравствену службу, а по потреби одељење надлежно за послове ученичког и студентског стандарда.
- 5) **Мере и активности** предузимају се за све нивое насиља и злостављања. Оперативни план заштите сачињава се за конкретну ситуацију другог и трећег нивоа за све ученике – учеснике насиља и злостављања (оне који трпе, који чине и који су сведоци насиља и злостављања). План заштите садржи: активности усмерене на промену понашања – **појачан васпитни рад**, рад са родитељем, рад са одељењском заједницом, укључивање ученичког парламента и савета родитеља, а по потреби и органа управљања. План заштите треба да садржи и евалуацију плана.
- 6) **Праћење ефеката предузетих мера и активности** у установи (одељењски старешина, тим за заштиту, педагог) ради провере успешности, даљег планирања заштите и других активности установе. Установа прати понашање детета и ученика које је трпело и које је извршило насиље и злостављање, али и деце и ученика који су индиректно били укључени (сведоци).
Такође је важно пратити и укљученост родитеља и других надлежних органа, организација и служби. Ефекте предузетих мера прате и надлежне службе Министарства.

Дакле, у конкретним случајевима прва реакција треба да буде проверавање сумње, односно заустављање насиља и прикупљање првих, основних информација, прослеђивање информације надлежним особама: дежурни наставник, чланови Тима, директор или помоћника, одељ.старешину, ПП службу, а који ће даље проценити да ли треба позвати МУП или здравствену службу.

Смиривање ситуације подразумева удаљавање ученика из ситуације и смањење напетости кроз разговор са актерима. Тај разговор треба да буде умирујући, без спомињања могућих последица и застрашивања. . Обавештавање родитеља

Прикупљање информација значи подразумева и разговор са актерима и другим учесницима у догађају уз вођење записника. Разговор треба да води неко од чланова тима, педагог или психолог, одељенски старешина. Посебну пажњу усмерити на жртву насиља тако што ће јој се омогућити да се осећа безбедно и да нема страх од освете ученика којима ће бити изречене мере.

Након тог разговора обављају се консултације у оквиру установе – са колегом, са Тимом за заштиту, са ПП службом, директором, дежурним наставником, при чему се анализирају чињенице, процењује ниво ризика и прави план заштите, водећи рачуна о принципу поверљивости и најбољем интересу ученика. Уколико је потребно, обављају се консултације са службама ван установе (Центар за социјални рад, здравствена служба). На основу консултација треба донети одлуку о начину реаговања и праћења и одредити улоге, задатке и одговорности у самом поступању.

Након консултација и заузимања става школе о догађају, израђује се оперативни план заштите (у даљем тексту: план заштите) сачињава се за конкретну ситуацију другог и трећег нивоа за сву децу и ученике - учеснике насиља и злостављања (оне који трпе, који чине и који су сведоци насиља и злостављања). План заштите зависи од: врсте и тежине насилног чина, последица насиља по појединца и колектив, броја учесника и сл. План заштите сачињава тим за заштиту заједно са одељењским старешином, педагогом (уколико нису чланови тима за заштиту), директором и родитељем, а по потреби и са другим надлежним организацијама и службама. За трећи ниво насиља и злостављања директор установе подноси пријаву надлежним органима, организацијама и службама и обавештава Министарство просвете, односно надлежну школску управу, у року од 24 сата. Пре пријаве обавља се разговор са родитељима, осим ако тим за заштиту, полиција или центар за социјални рад процене да тиме може да буде угрожен најбољи интерес детета и ученика.

Праћење ефеката предузетих мера врши школа(одељењски старешина, васпитач, тим за заштиту, психолог и педагог)ради провере успешности, даљег планирања заштите и других активности установе. Школа прати понашање детета и ученика које је трпело и које је извршило насиље и злостављање, али и деце и ученика који су индиректно били укључени (сведоци). Прати се и укљученост родитеља и других надлежних органа, организација и служби.

Разврставање насиља, злостављања и занемаривања на нивое има за циљ обезбеђивање уједначеног поступања (интервенисања) установа у ситуацијама насиља и злостављања када су актери деца, односно ученици (дете – дете, ученик – ученик, дете и ученик – запослени). Исти облици насиља, злостављања и занемаривања могу да се појаве на више нивоа, али се разликују у интензитету, степену ризика, учесталости, последицама и учесницима.

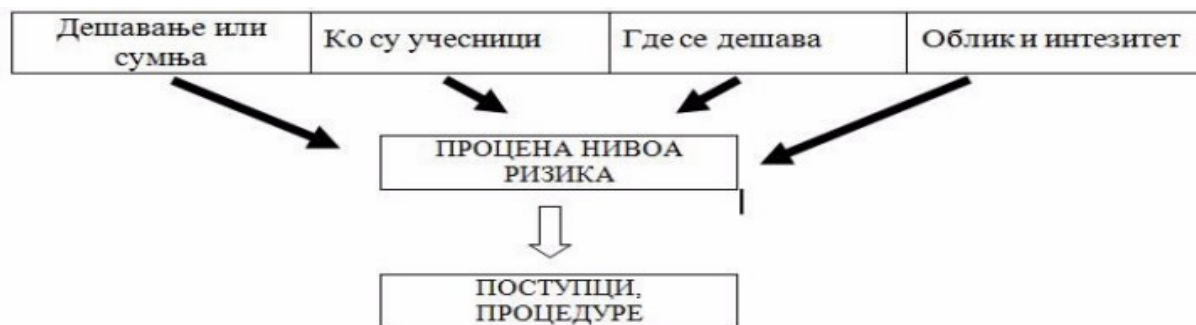
Ниво насиља и злостављања условљава и предузимање одређених интервентних мера и активности. Евиденција и документација

Документација, анализа и извештавање

У спровођењу превентивних и интервентних мера и активности установа:

- 1) прати остваривање програма заштите установе;
- 2) евидентира случајеве насиља, злостављања и занемаривања другог и трећег нивоа;
- 3) прати остваривање конкретних планова заштите другог и трећег нивоа;
- 4) укључује родитеља у васпитни рад у складу са врстом и нивоом насиља и праћење ефеката предузетих мера и активности;

5) анализира стање и извештава

У складу са проценом нивоа ризика доноси се одлука о начину реаговања:

- Случај се решава у установи
- Случај решава установа у сарадњи са другим установама
- Случај се прослеђује надлежним установама

СИСТЕМ ОРГАНИЗАЦИЈЕ

- ШКОЛСКИ ТИМ
- РОДИТЕЉИ
- ЦЕНТАР ЗА СОЦИЈАЛНИ РАД
- ТИМ МУП-а
- ЛОКАЛНА ЗАЈЕДНИЦЕ

ДИГИТАЛНО НАСИЉЕ

Приручник Дигитално насиље – превенција и реаговање намењен је ученицама и ученицима, наставницама и наставницима, родитељима, као и свима који раде на заштити деце и младих од насиља, злостављања и занемаривања.

Током последње две деценије, интернет и дигитална технологија постали су саставни део живота људи широм света. Број корисника/ца интернета је са 2% у 1997. години порастао на приближно 40% у 2014. години. Према неким проценама, крајем 2015. године скоро половина светске популације (више од 3 милијарде људи) требало би да има приступ интернету.

Данас се дигитално насиље најчешће врши путем:

социјалних мрежа и платформи за дељење видео садржаја (нпр. Facebook, Google+, My Space, Twitter, Ask.fm, Omegle, YouTube, Instagram, Flickr, Snapchat и др.);
СМС порука и телефонских позива; имејлова;
инстант порука (IMs – instant messages) и
текстуалних порука (нпр. WhatsApp, Skype, Viber и др.);
сликовних порука и видео материјала; причаоница или „соба за четовање” (енг. chat rooms); блогова, форума; онлајн видео-игара

У превенцији дигиталног насиља кључну улогу имају: дигитална писменост и стицање социјалних вештина. Превентивне активности које образовно-васпитна установа предузима у вези са заштитом деце од насиља, укључујући и дигитално насиље, прописане су Законом о основама система образовања и васпитања и Правилником о протоколу поступања у одговору на насиље, злостављање и занемаривање.

Превентивне активности

Уређивање посебне странице на веб страници школе и обавештавање ученика и родитеља о дигиталном насиљу, писање и објављивање чланака;
Стављање кутије у хол школе, у коју ученици/е, наставници/е и родитељи могу да убацују записе о својим искуствима у вези са насиљем на интернету и коришћење тог материјала током разговора, радионица;
Организовање квизова о дигиталном насиљу на нивоу одељења или школе (могу да се укључе и наставници/е и родитељи, тимови који учествују могу да буду састављени од деце и одраслих);
Организовање различитих активности на нивоу школе или одељења поводом Дана безбедног интернета (овај дан обележава се сваке године, другог уторка у фебруару, у преко 100 земаља света, на свим континентима) или Дана дигиталног учења;
Реализовање радионица са одељењским старешинама (Приручник са дигитално насиље)
Обавештавање и информисање родитеља о Дигиталном насиљу на родитељским састанцима;
Обавештавање ученика о дигиталном насиљу на ЧОС-у;

Интервентне активности:

Сви облици насиља, злостављања и занемаривања, као и интервентне мере и активности које је образовно-васпитна установа у обавези да предузме, разврстане су на три нивоа (при чему су на првом нивоу најлакши облици насиља).

Први ниво: Електронско (дигитално) насиље Узнемиравајуће позивање, слање узнемиравајућих порука (СМС, ММС). Активности предузима самостално одељењски старешина, наставник/ца, односно васпитач/ица, у сарадњи са родитељем, да би се појачао васпитни рад са васпитном групом, одељењском заједницом, групом ученика/ца и индивидуално.

Други ниво: оглашавање, снимање и слање видео-снимака, злоупотреба блогова, форуа и разговора на чету, снимање појединаца/ки против њихове воље, снимање камером насилних сцена, дистрибуирање снимака и фотографија.

Активности предузима одељењски старешина, односно васпитач/ица, у сарадњи са педагогом/шкињом, психологом/шкињом, тимом за заштиту и директором/ком, уз обавезно учешће родитеља, да би се појачао васпитни рад. Уколико појачани васпитни рад није делотворан, директор/ка покреће васпитно-дисциплински поступак и изриче меру, у складу са Законом.

Трећи ниво: Снимање насилних сцена, дистрибуирање снимака и фотографија, дечија порнографија. Активности предузима директор/ка с тимом за заштиту, уз обавезно ангажовање родитеља и надлежних органа, организација и служби (центар за социјални рад, здравствена служба, полиција и друге организације и службе). Уколико присуство родитеља није у најбољем интересу ученика/це, тј. може да му/јој штети, угрози његову/њену безбедност или омета поступак у установи, директор/ка обавештава центар за социјални рад, односно полицију. На овом нивоу обавезан је интензиван васпитни рад примерен потребама ученика/це, као и покретање васпитно-дисциплинског поступка и изрицање мере, у складу са Законом. Ако је за рад са учеником/цом ангажована и друга организација или служба, установа остварује сарадњу са њом и они међусобно усклађују активности.

Како да реагују одрасле особе у ситуацијама када дете или ученик/ца доживи дигитално насиље?

Схватите ваше дете или ученика/цу озбиљно, слушајте пажљиво и стрпљиво Уколико дете жели да разговара с вама о нечему што га је узнемирило на интернету, схватите то озбиљно и онда када то из ваше перспективе није озбиљан проблем. Похвалите дете што је показало спремност да разговара о проблему, јер деци често није лако да разговарају о ономе што их је узнемирило.

Пронађите одговарајуће место и оставите довољно времена за разговор Разговор с дететом водите на мирном месту на коме се и ви и дете осећате пријатно и где вас други неће ометати и узнемиравати. Одвојите довољно времена за разговор, посветите време само детету.

Пре него што започнете разговор, будите у контакту са својим осећањима Уколико сте узрујани, узнемирени или љути на дете или ученика/цу, није прави тренутак за разговор. Савладајте негативне емоције, не дозволите да вама

управљају емоције. Покушајте да се уживите у дететову позицију, замислите како бисте се ви осећали у сличној ситуацији.

Имајте на уму да сте ви модел понашања за дете 5. Предузмите конкретне кораке: Коме пријавити дигитално насиље ? 1. 2. Деца уче како да се понашају посматрајући понашање одраслих. Посматрање понашања представља много ефикаснији васпитни поступак него што је директно подучавање од стране одраслих (вербално изречене поруке о томе шта је добро а шта не).

Пружите детету безусловну подршку Без обзира шта се догодило и ко је „крив“, покажите вашем детету или ученику/ци да сте спремни да их подржите у решавању проблема.

Предузмите конкретне кораке:

реците детету или ученику/ци да не одговара на насилне, претеће, сумњиве поруке, телефонске позиве;

кажите му/јој да не брише поруке или слике, јер могу послужити као доказ;

контактирајте вашег интернет провајдера и пријавите му насиље;

контактирајте школу (родитељи) или родитеље (запослени/е у школи) и информишите их о томе што се догодило, као и о евентуалним променама расположења и понашања код детета;

контактирајте полицију ако поруке садрже претње насиљем, ухођење, напаствовање, дечију порнографију или када претходни кораци нису дали резултате.

Коме пријавити насиље:

Сваки облик насиља, па и дигитално насиље, пријављује се школи: наставнику/ци и одељењском старешини. У зависности од нивоа насиља, активности у вези са заштитом предузима сам наставник/ца и одељењски старешина, тим за заштиту од насиља, односно унутрашња заштитна мрежа, или се укључује спољашња заштитна мрежа (остале установе: центар за социјални рад, полицијска управа, установе здравствене заштите).

Образовно-васпитна установа је у обавези да сваки облик насиља трећег нивоа пријави надлежној школској управи у року од 24 сата.

У оквиру Министарства просвете, науке и технолошког развоја функционише СОС телефонска линија. На број телефона 0800/200- 201 може да се пријави сваки облик насиља, па и дигитално насиље.

Извор: Дигитално насиље – превенција и реаговање

Издавачи: Министарство просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије и

Педагошко друштво Србије

Ауторке: Добринка Кузмановић, Биљана Лајовић, Смиљана Грујић и Гордана Меденица

3. Мере превенције осипања ученика

Циљ је трагање за ефикасним начинима превенције осипања као и адекватног реаговања, односно интервенисања када дође до осипања, и то:

1. Увођење функционалног система за рану идентификацију ученика под ризиком од осипања и реаговање
2. Успостављање додатних мера и активности на нивоу школе за превенцију раног напуштања образовања кроз укључивање родитеља у превенцију осипања.

План превенције осипања ученика

Задаци	Носиоци	Време реализације
Подсећање чланова Насравничког већа на значај превенције осипања ученика)	Педагог школе	Почетак школске године
Редовно информисање и доставља материјала (обавештења, дописи, Приручник за спречавање осипања ученика из образовног система – приручник за основне школе	Педагог школе	Септембар, надаље континуирано током школске године
Идентификација ученика који су у ризику од осипања (прикупљање података за идентификацију ученика под ризиком од осипања, коришћење инструмената и метода у циљу идентификације – разговори, EWIS)	Одељењске старешине, педагог школе	Септембар/ октобар (надаље током наставне године)
Осмишљавање мера подршке за идентификоване ученике	Педагог школе у сарадњи са одељењским старешинама и родитељима	Током школске године
Сарадња са групом предшколске установе, са средњим школама у циљу праћења напредовања ученика	Педагог школе	Током године
Сачињавање плана мера за спречавање раног напуштања образовања као део ИОП-а (у сарадњи са Тимом за додатну подршку)	Педагог школе, одељењски старешина, Тио тим	Септембар/октобар
Праћење ефеката планираних, односно предузетих мера	Педагог школе, одељењски старешина	Крај наставне године, јуни месец

4.Друге мере усмерене на достизање циљева образовања и васпитања који превазилазе садржај појединих наставних предмета по предметима:

Задаци	Активност	Носиоци активности	Времереализације	Исход	Евалуација	Носиоци евалуације	Време евалуације
<u>ИСТОРИЈА</u> 1.Стицањеи развијањезнањао Моравској Србији српскимобласним господарима и уочавањеузрока слабљењасрпских земаљаипоследице тог слабљењаса вештином сналажења накарти	а) Самосталноилиугрупи припремајупрезентацијуо кнезу <i>Лазару и кнегињи Милициињиховим улогама усрпскомсредњевековном друштву</i> б)Пишусејнаједнуод могућих тема:- <i>престоница деспотаСтефана, Косовскабиткаиикосовски мит</i> в) Показујунакарти територијекоје су Османлијеосвојилетоком 14. и почетком15. века, МоравскуСрбију,Српску деспотовину,правцесеобе Србаакрајем 14. ипоч.15. века	Ученици	април,мај	Опишуузрокеслабљења српскедржаве ,процене улогу МоравскеСрбијеу средњовеков нојисторијиСрба,прецизно наведуузрокеипоследице Косовскебитке,праверазлику измеђукозовскелегендеи историјеКосовскебитке, проценеулогупородице Лазаревићупоследњим деценијамасредњовеков несрпскедржаве,покажуна картиСрпскудеспотовину, Газиместан,Београд, Смедерево	Усмена-анализа презентација, писмених радова и сналажења на карти	ученици	мај

2.Развијањезнања о узроцима,поводу,токуизначају: Енглеске,Америчке иФранцуске револуцијеи развијањекритичког односа према историјским изворима	а)Наставникформулише главнисадржајитакотомотивишеимисаоно активираученике;одабира наставнасредства- историјске карте,графиконе, историјскеизворе(визуелни итекстуални); формулишезадаткеза одељење,организујерадученика на нивоуодељења,вреднујерадученика б) Ученициучествујуу обнављањуградива, мисаоно суангажовани, учествујуурадодељењаи доприносерешавању задатакакојејеодељење добило;повезујуусвојена знања,користеуџбеник,анализирају историјскеизворе;вреднују сопствени рад -Анализаисторијског извора-карикатурист временаенглеске,америчке ифранцускереволуције -Анализареволуцијебез крвиилустрацијеиз уџбеника -АнализаБостонскечајанке илустрацијеизуџбеника -Анализаилустрацијеиз уџбеникаосвајањеБастиље -Анализатекста Декларацијенезависности, Декларацијаправаи Декларацијаоправима човекаиграђанина -анализаизворао Енглеској,Америчкој и Францускојреволуцији	Ученици и наставник	фебруар	Ученик ће: -знати узрок,поводи токЕнглеске, Америчкеи Француске револуције -знати и разуметизначај ипоследиче Енглеске, Америчкеи Француске грађанске револуције -знати појаве, догађаје и личностикојису обележилидоба Енглеске, Америчкеи Француске грађанске револуције -знати да прочита историјске информацијеу различитим модалитетимаи умећедатих повежесас претходним историјским знањем -уметида одреди разлике и сличности у тумачењимаи изворимакојисе односенаисту историјску појаву	Усмена анализа историјских извора, графикона, карикатира, илустрација и текстуалних историјских извора	ученици	фебруар
--	---	---------------------	---------	---	--	---------	---------

<u>ХЕМИЈА</u> 1.Сублимација- даученици уоче да јесублимацијафизич ка промена(променааг регатног стања)	-посматрање -уочавање -извођењезакључака	Ученици	октобар	Ученик ћеразликова тифизичке одхемијских промена	Усмена, оглед	Ученици	октобар
2. Нафта- црнозлато-да ученицисазнају да је нафтаједини природниизвор угљо-водоника, да се изње добиајубензин,ке розин,дизел...	-учешћеуразговору -повезивање	Ученици	фебруар	Ученици ћесазнати да јенафта јединиприродн и изворугљо- водоника,да се из њедобијајубенз ин,керозин,дизе л...	Усмена	Ученици	фебруар
3.Мирис воћа- дамирис воћа потичеод естара -сазнати шта суестри,физичк асвојства, где секористе	-извођењеогледа -уочавање -доношењезакључака	Ученици инаставни к	Април	Ученик ћезнатишта су естри,како се добиају,где се налазе,физичка својстваипримен уу свакодневном животу	Усмена	Ученици	Април
<u>СРПСКИЈ.</u> 1.Упознавање, развијање,чувањеи поштовање властитог националног културног идентитета	Прикупљањенародне књижевностиуМраморку	Заинтересова ниученици виших разреда, наставники старији становници селакоји чувају народну баштину	2022/2025	Састављена збиркатекстова народних умотворинаса подацимаод когасешта забележило	Читањена часовима додатнеили редовне наставе, давање мишљења	Ученици запослени	У току године

Упознавање, развијање, чување и поштовање властитог националног културног идентитета	Прикупљање архива и локализација садржаја речника	Заинтересовани ученици виших разреда, наставници старији становници села који чувају народну баштину	2022/2025	Некаврста речника архива и локализација територије Мраморкаса означањем	Читањем часовима додатно или редовно наставе, давање мишљења	Ученици запослени	У току године
Развијање потребе за књигом и навикавање на самостално коришћење библиотеке	Истраживање о животу и делима писца који се не обрађују у основној школи	Ученици виших разреда. наставник српског језика	2022/2025	Презентација или дневник прочитаних књига	Ученици презентују своје радове	Ученици запослени	У току године, после презентовања
Развијање потребе за књигом и навикавање на самостално коришћење библиотеке и поступно овладавање начином вођења дневника и прављењем фиша	Истраживачки рад на тему: Животи дело писца у јубиларној години	Ученици виших разреда. наставник српског језика	2022/25..г одина	Презентација или дневник прочитаних књига, плакати, анализе,	Представљање тематским часовима или у холу школе	Ученици запослени	У току године,
математика 1. Поделити ученике у групе, где свака група бира познатог математичара о којем ће писати и правити презентацију.	Израда семинарског рада	Ученици 7. разреда	Прво полугодје	Powerpoint презентација	Процена урађеног задатка испитивањем других представника групе-слушалаца	Представници других група	Време након презентације

2.Поделити ученике угрупе од по 4 ученика (капитени 3члана), који ће учествоватиу математичком квизу.Правила квиза,игреипитања одређујенаставник.	Учествовањеуиграма квизаибуђење такмичарскогдуха.	Ученици8. разреда	Децембар	Развојкритичког илогичког мишљења. Тимскирад.	Трочлани жири састављен од наставникаи ученика.(1 наставникаи 2ученика)	Трочланижири састављен од наставникаи ученика.(1 наставникаи2 ученика)	Крајквиза.
физика 1.Две куглицеод зове обешене су једнапоред друге(једнаке).Ако једну наелектришемо наведииобјасни седамфазадаљег дешавања.	Објаснитифазедешавања	Учениции наставник	мај 2022/25г.	Проверитида ли суученици савладали електростатич куиндукцију	Путем усмених питања	наставник	мај2023.г.
2. Датесудве завојнице(једна пореддруге).Прва јеприкљученаза-пол,адругаза+пол.	Објаснитинасталепојаве	Учениции наставник	мај 2022/25г.	Проверитиниво савладаности магнетног поља.	Путем усмених питања	наставник	мај2023.г.
биологија 1.Проширивање сазнањаобиљном светуунепосредном окружењу	Сакупљањебиљака у окружењу,из радахербаријума, претрагаинтернет страница,ко ришћењеенциклопеди јерадипроширивање сазнањаобиљномсвету	Ученици5., 6, 7.и 8.разреда	марта,при л,мај, октобар	Проширивање сазнањао разноврсности биљногсветау окружењу	Изложба хербарију ма и презентација биљака,ин дивидуалнаи вршњачка презентација	Учениципетог разреда	Јун

2.Проширивање сазнањао животињскомсвету у непосредном окружењу	сакупљањетинсекатау окружењу, израда инсектаријума, претрага интернетстраница	Ученици шестог разреда	април, мај	Проширивање сазнањао животињском свету(инсеката) у окружењу	Презентација инсектаријум а, изложба, индивидуалн а и вршњачка евалуација	ученици шестог разреда	јун
3.Извођењеогледа ипосматрање једноћелијских праживотиња микроскопом	Донетиводуизбарског екосистема, микроскопскопосматрање грађе, илустрацијаусвесци	Ученици шестог, седмог осмогразреда	септембар	Проширивање сазнањао једноћелијским праживотиња ма	Израда илустраци ја и презентација погрупама	Ученици шестог разреда	октобар
географија 1. Да лисавремено човечанство може изаћи из "стаклене баште"?	- <u>Ученици</u> : -мобицишу постојећа знања и искуства; -продукују велики број идеја; -дискутују и излажу - <u>Наставник</u> : -усклађује циљеве са оним што жели да постигне са ученицима	ученици седмог осмог разреда	новембар	Ученици ће участвовати у односе између природе и људског друштва	усменим испитива њем	ученици	новембар
2. Зачини и њихово порекло	- <u>Ученици</u> : -мобицишу постојећа знања и искуства; -продукују велики број идеја; -дискутују и излажу - <u>Наставник</u> : -усклађује циљеве са оним што жели да постигне са ученицима	ученици седмог осмог разреда	фебруар	Ученици ће участвовати у између географских открића. географ ског положаја земаља и исхране појединих народа	усменим испитива њем	ученици	фебруар

3.Филмска индустрија-Боливуд	-<u>Ученици</u>:-моби́лишу постојећа знања и искуства; -продукују велики број идеја; -дискутују и излажу -<u>Наставник</u>: -усклађује циљеве са оним што жели да постигне са ученицима	ученици седмог осмог разреда	април	Ученици ће познавати и уважавати различитости народа и култура Јужне Азије	усменим испитива њем	ученици	април
---------------------------------	---	------------------------------------	-------	---	----------------------------	---------	-------

5. План припреме за завршни испит

Припремна настава биће организована за ученике осмих разреда током године, а интензивније у мају и јун месецу, за полагање завршних испита из српског језика, математике, историје, географије, хемије, биологије и физике. Такође, припремна настава ће бити реализована и за ученике који полажу разредне или поправне испите у складу са календаром школе и Законом.

ПРИПРЕМНА НАСТАВА ЗА ПОЛАГАЊЕ ЗАВРШНОГ ИСПИТА НА КРАЈУ ОСНОВНЕ ШКОЛЕ Српски језик

- Иницијално тестирање ученика 8. разреда на почетку школске године и на крају првог полугодишта или на самом почетку другог полугодишта. – задатке давати из збирки задатака за завршни испит (више издавача), осим оних који се нису обрађене.

- Припремна настава ће се реализовати током целе године – креће од октобра. Овај план је оријентациони. Минимални број часова је 10, али ће се он повећавати ако буде имало прилике, нпр. замене и слично, а све то има везе и са распоредом часова и осталим ваннаставним активностима, али и интересовања ученика. Сваког часа редовне наставе биће понављања градива бар пет минута из различитих области, као што је:

1. Књижевност петог разреда
2. Књижевност шестог разреда
3. Књижевност седмог разреда
4. Писано изражавање
5. Разумевање прочитаних текстова
6. Непознати задаци из области граматике

2. Падежи, значења и падежна синонимија – октобар
3. Глаголи и глаголски облици – новембар
4. Именичке и придевске заменице – децембар
5. Грађење речи – јануар
6. Гласовне промене – јануар
7. Конгруенција речи и конституентска функција – фебруар
8. Развој језика – март
9. Синтагме – април
10. Независне и зависне реченице – мај

Историја

Припремна настава Припремна настава у настави историје биће организована за ученике осмог разреда. На часовима припремне наставе биће укратко поновљено градиво од петог до осмог разреда, из којег су постављена питања у збирци задатака. Припремна наставе одржаваће се од месеца маја, током претчаса и након шестог часа, а након завршетка наставне године, у терминима у којима се одржавала редовна настава историје за ученике осмог разреда. Одржаће се 10 часова припремне наставе. План рада припремне наставе:

датум	Називнаставнетеме	Бројч асова
06.05.2022	Периодизација прошлости и основне одлике цивилизација старог века	1
09.05.2022	Европа и српске земље у раном средњем веку	1
16.05.2022.	Европа и српске земље у позном средњем веку	1
23.05.2022	Европа у раном новом веку	1
30.05.2022	Српски народ под страном влашћу у раном новом веку	1
06.06.2022	Доба револуција	1
10.06.2022.	Европа и српске земље у другој половини 19. века	1
13.06.2022	Европа и српске земље почетком 20. века	1
17.06.2022	Решавање задатака из збирке за завршни испит	1
/06.2022.	Решавање задатака из збирке за завршни испитОРИЈЕНТАЦИОНИ ПЛАН	1
	УКУПНО	10

МАТЕМАТИКА - ПЛАН ПРИПРЕМНЕ НАСТАВЕ

Редни број	Назив наставне области/теме	Број часова
1.	Бројеви и операције са њима	3
2.	Алгебра и функције	4
3.	Геометрија	4
4.	Мерење	3
5.	Обрада података	3
6.	Задаци по избору ученика	2
7.	Тест провера	1
УКУПНО		20

НАПОМЕНА: Уколико ученици покажу веће интересовање, планирани број часова ће се повећати. Садржаји за реализовање припремне наставе ће зависити од напредовања ученика и проблема на које наилазе у овладавању предвиђеним програмским садржајима. На часовима редовне наставе акценат ће бити на задацима који се налазе у збирци за завршни испит.

**План припремне наставе у 8.разреду за
БИОЛОГИЈУ током шк. 2022/23 – 2024/25 године**

Бр.теме	Наставна тема	број часова
1.	ЕКОЛОГИЈА И ЖИВОТНА СРЕДИНА	2
2.	УГРОЖАВАЊЕ, ЗАШТИТА И УНАПРЕЂИВАЊЕ ЕКОСИСТЕМА – ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ	2
4.	ГЛОБАЛНЕ ПОСЛЕДИЦЕ ЗАГАЂИВАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ	2
5.	ЖИВОТНА СРЕДИНА И ОДРЖИВИ РАЗВОЈ	2
6.	ЖИВОТНА СРЕДИНА, ЗДРАВЉЕ И КУЛТУРА ЖИВЉЕЊА	2
Укупно часова		10

ПЛАНИ ПРОГРАМ ПРИПРЕМНЕ НАСТАВЕ ИЗ ГЕОГРАФИЈЕ ЗА ПОЛАГАЊЕ ЗАВРШНОГ ИСПИТА ШКОЛСКЕ. 2022/23 – 2024/25 године

Одељење укломесе изводи припремне наставе: 8.разреду

Редни број часа	Разред	Редни број наставне теме	Наставна тема	Наставни садржаји који ће се утврђивати тј. понављати	Месец	Број часова
1.	ПЕТИ	1. и 2.	Увод у географију; Ваздух и Земља	Предмет проучавања и подела географије; Ваздух и ваздушна тела; Сунчев систем; Сателити и малата Сунчевог система; Облици величина Земље	јануар	1
2.	ПЕТИ	3.	Географска карта	Географска и картографска мрежа; Географска ширина и дужина; Приказивање Земљине површине; Глобус; Географски садржај и елементи карте; Надморска и релативна висина; Приказивање рељефа на карти; Оријентација карте	јануар	1

3.	ПЕТИ	4.1. и 4.2 .	Планета Земља	Ротација и револуција Земље и њихове последице; Постанак и унутрашња грађа Земље; Врсте стена; Литосферне плоче, вулкани и земљотреси; Реле ф, планине и равнице	фебруар	1
4.	ПЕТИ	4.3. и 4.4 .	Планета Земља	Обликовање рељефа дејством спољашњих сила; Атмосфера: састав, структура, значај; Време и клима; Загађивање атмосф ере	фебруар	1
5.	ШЕСТИ	2, 3. и 4.	Планета Земља; Становни штво и насеља на Земљи; Геогра фска средина и људске делатности	Сви наставни садржаји предвиђени у оквиру ових наставних тема	март	1
6.	ШЕСТИ	5.	Регионална географија Европе	Природне и друштвено- географске карактеристике Европе, њених регија и држава	март	1
7.	СЕДМИ	2.	Географске од лике Азије	Природне и друштвено- географске карактеристике Азије као целине, њених регија и држава	март	1
8.	СЕДМИ	3.	Географске одл ике Африке	Природне и друштвено- географске карактеристике Африке, њених регија и држава	април	1
9.	СЕДМИ	4, 5. и 6.	Географске одлик е Северне и Латинске Амери ке	Природне и друштвено- географске карактеристике Северне и Латинске Америке и њихови држава	април	1
10.	СЕДМИ	Од 7- 10.	Географске од лике Аустрали је и Океаније и поларних об ласти; Свет као целин а	Природне и друштвено- географске карактеристике Аустралије и Океаније и њихових држава, као и основне географске одлике Арктика и Антарктика; Политичка кар та света и глобализација	април	1

11.	ОСМИ	2. и 3.	Географски положај, границе и величина Србије; Природно-географске целине Републике Србије	Географски положај, границе и величина Србије; Рељеф, хидрографија и клима Панонске низије и њеног јужног обода, као и Планинске регије, Косовске и Метохијске котлине	мај	1
12.	ОСМИ	Од 4-8.	Становништво и насеља Србије; Привреда Србије; Завичајна географија; Србиван граница Србије; Република Србија у савременим интеграцијским процесима	Сви наставни садржаји предвиђени у оквиру ових наставних тема	мај	1
					Укупно:	12

Напомена: План је оријентациони и уколико буде било потребе за додатним часовима припремне наставе, доћи ће до његове корекције. Због одржавања и допунске наставе у осмој разреди, планирано је да се одрже два часа припремне наставе на којима ће се обнављати градиво осмог разреда (за понављање наставног градива из географије од 5- до 7. разреда планирана су по четири часа).

Припремна настава за завршни испит ученика 8. разреда Наставни предмет: физика

Припремаће се одржати током другог полугодишта у укупном обухвату од 4 теме, и то:

1. ТЕМА КРЕТАЊЕ

1. Зависност пређеног пута од времена, код равномерног праволинијског кретања.
2. Променљиво праволинијско кретање. Средња брзина. Сила као мера узајамног деловања двата тела
3. Правац и смер деловања силе

2. ТЕМА МАСА И ГУСТИНА

1. Притисак чврстих тела
2. Притисак умирној течности. Хидростатички притисак.
3. Инертност тела. Закон инерције (Први Њутнов закон механике). ПРИТИСАК
4. Густина тела. Одређивање густине чврстих тела
5. Преношење спољашњег притиска кроз течности и гасове у затвореним судовима. Паскалов закон и његова примена

3. ТЕМА СИЛА И КРЕТАЊЕ

1. Равномерно променљиво праволинијско кретање. Интензитет, правац и смер брзине и убрзања.
2. Зависност брзине и пута од времена при равномерно променљивом праволинијском кретању.
3. Слободно падање тела, бестежинско стање. Хитац навише и наниже. РАВНОТЕЖА ТЕЛА
4. Полуга, момент силе. Равнотежа полуге и њена примена
5. Сила потиска у течности и гасу. Архимедов закон и његова примена КРЕТАЊЕ ТЕЛА ПОД ДЕЈСТВОМ СИЛЕ ТЕЖЕ. СИЛЕ ТРЕЊА.
6. Слободно падање тела, бестежинско стање. Хитац навише и наниже.
7. Силе трења и силе отпора средине. Утицај ових сила на кретање тела

4. ТЕМА МЕХАНИЧКА РАДИЈЕНЕРГИЈА. СНАГА

1. Механички рад. Рад силе. Рад силе теже и силе трења.
2. Веза између промене механичке енергије тела и извршеног рада. Законоодржање механичке енергије.
3. Снага. Коефицијент корисног дејства. ТОПЛОТНЕ ПОЈАВЕ
4. Количина топлоте. Специфични топлотни капацитет. Топлотна равнотежа.

План припремне наставе за полагање завршног испита 8. разреда хемија

Извођење припремне наставе из предмета хемија за полагање завршног испита ученика 8. разреда извешће се током другог полугодишта школске године. Трајање припрема је седам часова, а обухватиће се градиво из седмог и осмог разреда, кроз следеће теме:

- Основних хемијских појмова (1 час);
- Структура супстанце (2 часа);
- Неметали, оксиди, киселине (1 час);
- Метали, оксиди, базе (1 час);
- Угљоводоници (1 час);
- Органска једињења са кисеоником (1 час);

Теме : Угљоводоници и Органска једињења са кисеоником по наставном плану и програму обрађују се и утврђују током другог полугодишта тако да је број часова припремне наставе за ове две теме сасвим довољан.

7. План укључивања школа у националне и међународне развојне пројекте

Идеја успостављања сарадње између две или више школа је шанса за даљи развој и умрежавање основних школа на националном и међународном нивоу. Школско партнерство је заправо вид сарадње који се успоставља између једне или више школа ван земље са циљем размене искустава и идеја и повезивање ученика и наставника између школа. Циљ ове сарадње би, између осталог, био и упознавање културе и историје народа који живи на територији Србије, али му корени потичу из других земаља.

Оваква сарадња омогућава не само сарадњу на нивоу образовања већ и промоцију и привредних и културних одлика одређеног локалитета. Због тога је веома важно укључивање свих чинилаца у процес изградње сарадње и партнерства школа.

Планирано једно буде Румунија, пошто се у нашој школи факултативно и изборно учи румунски језик а елементи националне културе и услуживе Румуника о националне мањине. Крајњи циљ је развијати генерацију спремна да упознају и прихватају различите културе, и исте европске вредности, да стичу пријатеље и да негују идеју учења током целог живота. То се постиже управо непрекидним ширењем граница, физичких и духовних.

Учесници у пројекту:

- Носиоци пројекта су сви запослени у

школи Подручја рада

- размена искустава

- неформално образовање

- сарадња између градова и села

- дописивање

Начинирада

- припрема различитих пројеката, радионица, конференција

- форуми, видеоконференције

- Е-

дружење

Трајање:

Трајање пројекта може бити неограничено.

Пројекат који се од школске 2022/23. године реализује у школи:

«Школа за 21. век»

«Пилот пројекат додатно образовно-васпитну подршку развоју ученика у основној школи»

У наредном периоду школа планира да конкурише према Покрајинском секретаријату за образовање, управу, прописе и националне мањине-националне заједнице за актуелне програме и пројекте и према МПНТР.

8. План стручног усавршавања

Полазиштестручногусавршавањаустанове:

- Нормативна акта (Закон о основама система образовања и васпитања, Закон о основној школи, Правилник о сталном стручном усавршавању наставника, васпитача и стручних сарадника <http://www.zuov.gov.rs/ostali-propisi/>)
- Приручник за планирање стручног усавршавања и напредовања
- Анализа и одабир на основу каталога програма сталног стручног усавршавања наставника, васпитача и стручних сарадника
<https://zuov-katalog.rs/>
- Препоруке запослених који су похађали одређени облик стручног усавршавања
- Лични планови стручног усавршавања запослених на пословима образовања и васпитања,
- Развојног плана установе,
- Резултата самовредновања и вредновања квалитета рада установе,
- Извештаја о остварености стандарда постигнућа и других показатеља квалитета образовно-васпитног рада.
- Остало

Стално стручно усавршавање остварује се активностима:

- 1) које предузима установа у оквиру својих развојних активности;
- 2) савладавањем одобрених програма стручног усавршавања, у складу са овим правилником;
- 3) учешћем на одобреним стручним скуповима, у складу са овим правилником;
- 4) које предузима министарство надлежно за послове образовања (у даљем тексту: Министарство), Завод за унапређивање образовања и васпитања, Завод за вредновање квалитета образовања и васпитања, Педагошки завод Војводине, центри за стручно усавршавање;
- 5) које се организују у оквиру пројеката и програма васпитања и образовања на међународном нивоу и кроз пројекте мобилности;
- 6) које предузима установа, а односе се на развијање партнерства са другим установама и развој праксе хоризонталног учења;
- 7) које предузима запослени на пословима образовања и васпитања у складу са личним планом стручног усавршавања, а нису обухваћене тач. 1)–6) овог члана;
- 8) које остварују високошколске установе на основу програма у оквиру целоживотног учења.

Стално стручно усавршавање у установи остварује се:

- 1) извођењем угледних часова, демонстрирањем поступака, метода и техника учења и других наставних, односно васпитних активности;
- 2) излагањем на састанцима стручних органа и тела које се односи на савладан програм стручног усавршавања или други облик стручног усавршавања ван установе, са обавезном анализом и дискусијом;
- 3) приказом стручне књиге, приручника, дидактичког материјала, стручног чланка, истраживања, студијског путовања и стручне посете са обавезном анализом и дискусијом;
- 4) учешћем у: истраживањима, пројектима образовно-васпитног карактера у установи, пројектима мобилности, програмима од националног значаја у установи, стручним и студијским путовањима и посетама, међународним програмима, скуповима и мрежама, заједницама професионалног учења, програму огледа, раду модел центра;
- 5) остваривањем активности у школи вежбаоници;
- 6) остваривањем активности у оквиру приправничке, односно менторске праксе;
- 7) активностима које се односе на развијање партнерства са другим установама и развој праксе хоризонталног учења.

Стручно усавршавање ван установе:

- 1) програм стручног усавршавања који се остварује извођењем обуке;
- 2) стручни скупови, и то:
 - (1) конгрес, сабор;
 - (2) сусрети, дани;
 - (3) конференција;

- (4) саветовање;
- (5) симпозијум;
- (6) округли сто;
- (7) трибина;
- (8) летња и зимска школа.

Компетенције стручног усавршавања су:

K1 - компетенција за уже стручну област: српски језик, библиотекарство, математика, информатика, друштвене науке, природне науке, средње стручно образовање, страни језик, уметност, физичко васпитање, здравствено васпитање, предшколско васпитање и образовање, управљање, руковођење и норматива;

K2 - компетенција за подучавање и учење,

K3 - подршку развоју личности детета и ученика и

K4 - комуникацију и сарадњу из области: васпитни рад, општа питања наставе, образовање деце и ученика са посебним потребама, образовање и васпитање на језицима националних мањина.

K17 компетенције директора за руковођење образовно васпитним процесом у школи

K18 Компетенције директора за планирање, организовање и контролу рада установе

K19 Компетенције директора за праћење и унапређивање рада запослених

K20 Компетенције директора за развој сарадње са родитељима/старатељима, органом управљања, репрезентативним синдикатом и широм заједницом

K21 компетенције директора за финансијско и административно управљање радом установе

K22 Компетенције директора за законитост рада установе

Приоритетне области везане за стручно усавршавање су:

P1 Примена инклузивног и демократског приступа у васпитању и образовању у циљу обезбеђивања квалитетног образовања за све (индивидуализација и диференцијација, превенција осипања из образовања, пружање додатне образовне подршке ученицима из осетљивих група укључујући и подршку преласку ученика на следећи ниво образовања и васпитања, рад са даровитим ученицима)

P2 Јачање компетенција за процењивање остварености образовног-васпитног рада и постигнућа ученика (праћење напредовања ученика, самовредновање, формативно оцењивање, вршњачко оцењивање)

P3 Методика рада са ученицима којом се подстиче развој функционалних знања, вештина и ставова (учење и настава оријентисани на компетенције и исходе, активно учење, истраживачке методе, тематска настава, пројектно учење)

P4 Унапређивање стручних - предметно методичких, педагошких и психолошких знања запослених у образовању

P5 Јачање васпитне улоге установе / школе у правцу развоја интеркултуралног образовања, формирања вредносних ставова неопходних за живот и рад у савременом друштву

P6 Унапређивање дигиталних компетенција и употреба информационо-комуникационих технологија у реализацији образовно-васпитног процеса

P7 Јачање компетенција за организацију и управљање радом установе

Наставник, стручни сарадник у оквиру норме непосредног рада са децом и ученицима **има право и дужност** да се стручно усавршава и то да:

1) **оствари најмање 44 сата стручног усавршавања** у установи

(угледни часови, приказ облика стручног усавршавања, ваннаставне активности, научили смо на семинару – примењујемо у пракси, истраживања...)

2) **похађа најмање један програм стручног усавршавања** који доноси министар или одобрени програми из Каталога програма стручног усавршавања

3) учествује на најмање **једном одобреном стручном скупу**

(трибине, саветовања, конгреси...)

У току свог стручног усавршавања наставник и стручни сарадник дужан је да прати свој образовно- васпитни рад, напредовање и професионални развој и чува најважније примере из своје праксе, примере примене наученог и да има лични план професионалног развоја- ПОРТФОЛИО

Наставник, васпитач и стручни сарадник може током рада да напредује стицањем звања:

- педагошки саветник
- самостални педагошки саветник

- виши педагошки саветник
- високи педагошки саветник

план рада

Активност	Временска динамика
Формирање Тима, именовање координатора, усвајање плана о стручном усавршавању у школској години	Септембар
Разматрање и ревидирање интерног документа о стручном усавршавању у установи	Септембар током године по потреби
Подсећање наставника на нови Правилник о стручном усавршавању, обавезу стручног усавршавања, израду личног плана стручног усавршавања	Почетак школске године, или током школске године у зависности од потребе
ПланирањеРеализација стручног усавршавање на навоу већа за текућу школску (појединачно или за све запослене) (стручно усавршавање у установи и стручно усавршавање ван установе) Предлог акредитованих семинара у складу са Развојним планом школе	Август текуће школске године Током школске године реализација током године
Реализација стручног усавршавања у установи и ван установе	током године
Извештавање о стручном усавршавању које је реализовано током наставне године	јуни месец текуће школске године

9. Мере за увођење иновативних метода наставе, учења и оцењивања ученика

ЗАДАЦИ	АКТИВНОСТИ	НОСИОЦИ АКТИВНОСТИ	ВРЕМЕРЕАЛИЗАЦИЈЕ	ИСХОД	ЕВАЛУАЦИЈА	НОСИОЦИ ЕВАЛУАЦИЈЕ	ВРЕМЕ ЕВАЛУАЦИЈЕ
Учење на даљину преко школског сајта	Наставници лекцију објављују на сајту школе, а ученици се припремају за час код куће.	Сви наставници	Школска година, детаљи ће бити дати у оперативним плановима наставника	Коришћење интернета и друштвених мрежа у корист функционалног знања	Попуњене табеле које сваки наставник прилаже тиме за евалуацију	Драгана Лазаревић, Немања Баковић, Даниела Главонић	Квартални преглед
Коришћење smart табле	Интерактивне презентације	Драгана Лазаревић, Немања Баковић	Друго полугодиште	способност сналажења са новим технологијама и стварање ученика-сарадника у настави	Путе мањке та ученика након часа	Драгана Лазаревић, Немања Баковић, Даниела Главонић	Квартални преглед
Израда flash анимација	Представљање лекције у виду анимације уз помоћ пројектора	Сви наставници	Школска година, детаљи ће бити дати у оперативним плановима наставника	Приближавање градива ученику на занимљив начин коришћењем анимација	Израђене анимације ће чинити збирку радова наставника	Драгана Лазаревић, Немања Баковић, Даниела Главонић	Квартални преглед
Држање угледног часа	Активности ће бити индивидуалне за сваког наставника и то ће бити предвиђено у оперативним плановима	Сви наставници	Школска година, детаљи ће бити дати у оперативним плановима наставника	превазилажење традиционалног начина предавања увођењем иновација и занимљивих метода рада	Попуњене табеле које сваки наставник прилаже тиме за евалуацију	Жељка Марковић, Родика Стеријан, Мариника Пурић, Бранкица Савић	Квартални преглед

Школа за 21.век	Интерактивне радионице у којима ученици користе микробит уређаје као алат који им је неопходан да би осигурали ефективно учење вештина критичког мишљења и решавања проблема у својим школама.	Немања Баковић	План рада радионица је у складу са пројектаом	Размена идеја и мишљења савременим методама рада	Путем анкете ученика након часа	Ментор пројекта од стране Министарства просвете	Квартални преглед
--------------------	---	----------------	--	---	--	--	-------------------

10. План напредовања и стицања звања наставника и стручних сарадника;

Задаци	Активности	Носиоци активности	Време реализације	ИСХОД	ЕВАЛУАЦИЈА	НОСИОЦИ ЕВАЛУАЦИЈЕ	ВРЕМЕ ЕВАЛУАЦИЈЕ
Детаљно разрадити и применити План стручног усавршавања у установи	Бодовање одређене активности и са одговарајућим бројем бодова сходно ангажованости.	тим за стручно усавршавање	Октобар, новембар	правилан однос ангажовања	број бодова усклађен са ангажовањем наставника и стручног сарадника	тим за стручно усавршавање	током године
Одржавање угледних часова	Оперативни планови сарже унапред назначене и испланиране угледне часове. Развој тимског рада на Тематском дану и усаглашавање оперативних планова.	наставници разредне наставе, наставници предметне наставе	током школске године	развој тимског рада, унапређење наставе, одржавање угледних часова	процена успешности часа	Педагог, Директор, наст. раз. и предметне наставе тим за стручно усавршавање	на крају сваког месеца
Организовање семинара на нивоу школе	Одабир одговарајућих семинара на основу потребе школе	Тим за стручно усавршавање	током школске године	стручно усавршавање у установи	примена нових знања у пракси	наставници предметне наставе, наст. раз. и стручни сарадници	током године
Реализација стицања звања наставника и стручних сарадника на нивоу школе	Прикупљање потребних података и бодова за реализацију одређеног звања	наставници разредне наставе, наставници предметне наставе и стручни сарадници	током школске године	стручно усавршавање у установи	број стечених звања у установи	наставничко веће	током године

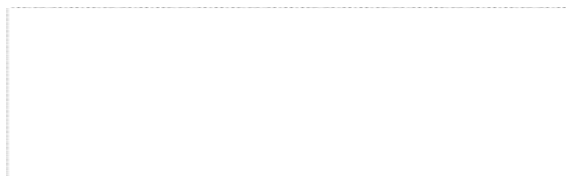
11. План укључивања родитеља, односно другог законског заступника у рад школе

Учешће и подстицање све већег укључивања родитеља у живот и рад школе, односно све аспекте школског живота је важани неопходан услов квалитета процеса образовања и васпитања. Сарадња и заједничко деловање родитеља, односно породице и Школе је потребно како би се пратио, подстицао развој ученика. Сарадња и само укључивање родитеља у живот и рад школе има различите видове:

1. Информисање родитеља
2. Консултовање родитеља приликом доношења одлука које се тичу образовања и васпитања
3. Учешће родитеља у процесу одлучивања у различитим областима школског живота
4. Укључивање родитеља и старатеља у наставне и остале активности
5. Едукација и саветодавни рад са породицом

Сарадња са родитељима одвија се кроз рад:

- Саветар родитеља
- Општинског Саветар родитеља
- Школског одбора
- Родитељских састанака
- Индивидуалних разговора са родитељима
- Термина предвиђених за „Отворена врата“
- Отворени дан Школе
- Електронски дневник
- Анкете и упитници
- Огласна табла
- Едукативни чланци на сајту Школе
- Приредбе, посете, спортска и другата кмичења ученика
- Коришћење школске библиотеке са родитељима
- Реализација излета, посета, екскурзија ученика
- Писана комуникација

Облик сарадње	Садржај	Носиоци	Време
Обавештавање/ информисање родитеља	Упознавање са начином рада, учбеницима, Правилницима (Правилник о оцењивање, Правилник о протоколу поступања у установи у одговору на насиље, злостављање и занемаривање, Правила понашања, Правилник о дисциплинској и материјалној одговорности ученика),	Одељењске старешине у сарадњи са педагогом школе	Први родитељски састанак – прва/друга недеља септембра текуће школске и надаље током школске године по потреби
Редовно обавештавање родитеља о успеху и напредовању ученика	Родитељски састанци, термини отворених врата	Одељењске старешине	Класификациони периоди, током године
Саветодавни рад са родитељима	Различити облици саветодавног рада у зависности од проблема	Одељењски старешина, Педагог школе	Према потребама родитеља
Учешће родитеља у изradi ИОП планова	Кроз разговор родитељи пружају битне информације о својој деци и помажу да се што прецизније сачине активности у оквиру Персонализованог плана учењаИОП план	Тим за додатну подршку, педагог, одељењске старешине	Од септембра до јуна
Учешће родитеља у Савету родитеља, односно Школском одбору	Према дефинисаној улози у Закону о основама система образовања и васпитања, Према пословнику и програму рада овог органа	Родитељи, директор, педагог, чланови СР, ШО	Током школске године
Анкетирање родитеља	У циљу испитивања ставова и мишљења родитеља, односно сагледавања квалитета сарадње и уочавања слабих страна, као и проналажење начина за унепређењем. Учешће родитеља у испитивању у оквиру самовредновања школе (област 5 – Етос)	Педагог у сарадњи са одељењски старешинама Тим за самовредновање	Крај школске године Према акционом плану тима за самовредновање
Родитељи- учесници дружења у школи, прослава, годишњица, излета, организовање спортских сусрета са децом... Учешће родитеља у пројектима школе	Укључивање у све важније школске активности	Наставници, родитељи, одељењски старешина, директор, библиотекар	Од септембра до јуна
Учешће родитеља у Активима и тимовима школе	Стручни актив за ратзвојно планирање школе, Тим за заштиту ученика од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања, Тим за професионалну оријентацију ученика, Тим за самовредновање	Родитељи, координатори тимова	Током школске године

	рада школе, Тим за развојно планирање школе		
Учешће родитеља у планирању и организацији излета и екскурзија	У циљу што боље организације излета и екскурзија, родитељи такође имају одређена задужења	Одељењске старешине, Савет родитеља,, директор	По посебном договору

12. План сарадње и умрежавања са другим школама и установама;

Идеја успостављања сарадње између две или више школа је шанса за даљи развој и умрежавањем основних школа на регионалном, националном и интернационалном нивоу. Оно што тренутно познајемо као вид сарадње и упознавања различитих региона и живота у њима су школске екскурзије, излети и настава у природи. Школско партнерство је заправо вид сарадње који се успоставља између једне или више школа у региону, земљи са циљем размене искустава и идеја и повезивање ученика и наставника између школа. Оваква сарадња омогућава не само сарадњу на нивоу образовања већ и промоцију и привредних и културних одлика одређеног локалитета. Због тога је веома важно укључивање свих чинилаца у процес изградње сарадње и партнерства школа.

Планирамо да сарадњу остваримо са школама у општини Ковин као и са суседним општинама и школским управама. Сарадња се огледа кроз одржавање огледних и угледних часова, спортских дружења, заједничке излете, посете приредбама, представама, конкурсима...

Задачи	Активност	Носиоци активности	Време реализације	Исход	Евалуација	Носиоци евалуације	Време евалуације
Остварити контакт осталим школама у општини Ковин, суседним општинама и школским управама	Сарадња са ментором и школама које учествују у програму „Школа за 21. век“ Сарадња приликом одржавања угледних часова	запослени у школи	2022/23 2023/24 2024/25	Остварен контакт	извештаји са активности	запослени у школи	јун 2023 2024 2025
- међусобно познавање наставника, остварених резултата	- проследити и тражити основна документа о школи, својеврстан „Портфолио школе“	Тим ШРП	новембар 2022/23 2023/24 2024/25	размењена документа	Документација Школе	Тим ШРП	Јун 2023 2024 2025.
Упознавање представника школе	- предвидети финансијским планом трошкове путовања и посета представника школе - организовање посета спортских активности	запослени	мај 2022/23 2023/24 2024/25	реализоване активности	извештај	представници Тима	Август 2023 2024 2025
медијско промовисање сарадње	редовно извештавање на школском сајту - редовно извештавање локалних листова ислање чланака - редовно слање чланака „Просветном прегледу“	Тим за промоцију	континуирано	педагошки извештаји	Чланци у новинама, на школском сајту, ...	запослени	на крају школске године
Континуирано комуникација између школа	- Организовање спортског дана - комуникација путем интернета	запослени	континуирано	Школе континуирано комуницирају	Извештаји	активи	на крају школске године

13. Друга питања од значаја за развој школе:

Простор који се некада користио као простор за котларницу више се не користи зато што је изграђена нова котларница на другом месту. Овај простор адаптирати и опремити како би служио у сврху кухиње и школске трпезарије. На овај начин ставарамо услов за квалитетнији боравак ученика у школи и остваривање једносменског рада у школи.

Опремање школе савременим наставним средствима и компјутерском опремом, ауциљу у напређивања образовно–васпитног рада.

Мраморак,

Јун 2022.г.

Стручни актив за развојно планирање: Мариника Пурић, руководица

Милош Савић, члан
Родика Стеријан,
члан Душка Мосуровић,
члан Марија Бешлин, члан
Бранкица Савић, члан
Биолета Помар, члан
Вукотић Бранка, представник Савета
родитеља Предраг Савковић, представник
Школског одбора Представници Ученичког
парламента

